

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/209235,Uroczystosc-odslonienia-tablicy-upamietniajacej-Anne-Walentynowicz-Gdansk-10-lis.html>
26.02.2026, 19:13

[Następny](#)

[Powrót](#)

Uroczystość odsłonięcia tablicy upamiętniającej Annę Walentynowicz – Gdańsk, 10 listopada 2024

Na budynku Komisji Krajowej NSZZ Solidarność w Gdańsku, przy ul. Wały Piastowskie odsłonięto tablicę upamiętniającą Matkę Solidarności Annę Walentynowicz. W uroczystości wziął udział prezes Instytutu Pamięci Narodowej dr Karol Nawrocki.

10.11.2024

[Anna Walentynowicz](#)

Wydarzenie rozpoczęło się od odśpiewania hymnu RP oraz przywitania gości przez Katarzynę Lisiecką – naczelnik Oddziałowego Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN w Gdańsku. Wśród zgromadzonych gości znaleźli się posłowie, senatorowie, członkowie NSZZ „Solidarność” na czele z przewodniczącym Piotrem Dudą, Joanna i Andrzej Gwiazdowie, a także radni, duchowieństwo, kombatancki, przedstawiciele stowarzyszeń oraz mieszkańcy Gdańska.

Delegacji IPN przewodniczył dr Karol Nawrocki – prezes IPN, który w swoim wystąpieniu zaznaczył:

- W Związku Zawodowym „Solidarność”, a później w największym w bloku komunistycznym ruchu społecznym, 54% stanowiły kobiety. Jedną z najważniejszych była Anna Walentynowicz. To w jej obronie stanęła Stocznia Gdańska 14 sierpnia 1980 roku. 16 sierpnia roku 1980 cztery kobiety, znów wśród nich Anna Walentynowicz, zdecydowały o tym, że strajk stał się solidarnościowy, powstrzymały złe decyzje przewodniczącego strajku. Wygrała solidarność, nie partykularyzm.

Następnie głos zabrał przewodniczący Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” Piotr Duda:

- Strajk solidarnościowy rozpoczął się 14 sierpnia, bo stoczniovcy wówczas uznali, że trzeba stanąć w obronie Anny Walentynowicz, którą zwolniono 5 miesięcy przed przejściem na emeryturę. Wtedy stoczniovcy pokazali, że najważniejsze są sprawy ludzkie, to wtedy rozpoczął się ten zryw w naszym kraju, rozpoczęła się prawdziwa „Solidarność”. I to dzięki Annie Walentynowicz 10 listopada mogliśmy się wszyscy cieszyć, że mamy wreszcie niezależny, samorządny Związek Zawodowy „Solidarność”. Nie byłoby „Solidarność” bez naszych bohaterów.

Janusz Walentynowicz, syn Anny Walentynowicz, wyraził podziękowania za upamiętnienie mamy.

Kulminacyjnym momentem uroczystości było odsłonięcie tablicy pamiątkowej, którego dokonali: prezes Instytutu Pamięci Narodowej dr Karol Nawrocki, przewodniczący Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” Piotr Duda oraz Janusz Walentynowicz. Następnie ksiądz biskup Wiesław Szlachetka poświęcił nowo odsłoniętą tablicę, a zgromadzeni goście złożyli kwiaty pod upamiętnieniem.

Na zakończenie biskup Szlachetka poprowadził mszę świętą w intencji Anny Walentynowicz.

Pamiętkowa tablica została przygotowana i sfinansowana przez Instytut Pamięci Narodowej.

Anna Walentynowicz, ur. 15 sierpnia 1929 we wsi Sienne niedaleko Równego na Wołyniu (obecnie Ukraina), zginęła 10 kwietnia 2010 w katastrofie lotniczej k. Smoleńska (Rosja).

Córka Nazara (zm. 1995) i Pryśki Lubczyk (zm. 1937), ukraińskich sztundystów. Pod koniec 1943 przedostała się z polską rodziną Teleśnickich pod Warszawę. Od 1945 pracownica gospodarstwa rolnego pod Gdańskiem, następnie piekarni, w 1950 pakowaczka w Gdańskich Zakładach Przemysłu Tłuszczowego Amada, 1950-1991 (z przerwami) spawacz, od 1966 suwnicowa w Stoczni Gdańskiej im. Lenina; w 1. połowie l. 50. przodowniczka pracy socjalistycznej (270% normy). Od stycznia do sierpnia 1951 członek ZMP, delegat na zjazd młodzieży socjalistycznej w Berlinie; następnie członek Ligi Kobiet, przewodnicząca LK w Stoczni, działaczka na rzecz praw pracowniczych. W grudniu 1970 uczestniczka demonstracji pod KW PZPR i siedzibą Polskiego Radia w Gdańsku, uczestniczka strajku w SG, przygotowywała posiłki. 25 stycznia 1971 uczestniczka spotkania w SG z I sekretarzem KC PZPR Edwardem Gierkiem. Od 1978 członek WZZ Wybrzeża, udostępniała mieszkanie na punkt kontaktowy, redaktor niezależnego pisma „Robotnik Wybrzeża”, kolporterka, współorganizatorka obchodów rocznic Grudnia '70; wielokrotnie zatrzymywana na 48 godz., poddawana rewizjom.

7 sierpnia 1980 zwolniona z pracy (5 miesięcy przed emeryturą), żądanie jej przywrócenia stało się 1. postulatem strajku w SG, który wybuchł 14 sierpnia 1980; 16 sierpnia 1980 przywrócona. 14-31 sierpnia 1980 uczestniczka strajku w SG, 16 sierpnia 1980 (po zakończeniu przez Lecha Wałęsę strajku) z Aliną Pienkowską zatrzymywana przy bramie nr 3 wychodzących ze Stoczni robotników i wzywała do kontynuacji strajku, następnie członek Prezydium MKS, sygnatariuszka Porozumień Sierpniowych; od września 1980 w „S”, członek Prezydium Komitetu Założycielskiego w SG, członek Prezydium MKZ w Gdańsku. W październiku 1981 podczas spotkania z robotnikami w Radomiu dwóch funkcjonariuszy SB (we współpracy z TW Karol) podjęło próbę jej otrucia za pomocą leku Furosemidum. 3 kwietnia 1981 w wyniku konfliktu z L. Wałęsą decyzją Prezydium KZ SG odwołana z Prezydium MKZ Gdańsk. Gość I KZD. W listopadzie 1981 sygnatariuszka Deklaracji ideowej Klubów Rzeczypospolitej Samorządnej Wolność-Sprawiedliwość-Niepodległość.

14-16 grudnia 1981 współorganizatorka strajku w SG, po pacyfikacji zatrzymana, 18 grudnia 1981 internowana w Ośr. Odosobnienia w Bydgoszczy-Fordonie i Gołdapi, w lipcu 1982 zwolniona. W sierpniu 1982 aresztowana pod zarzutem zorganizowania strajku w SG w grudniu 1981, osadzona w AŚ w Gdańsku, AŚ Warszawa-Mokotów i ZK w Grudziądzu, 30 marca 1983 skazana wyrokiem Sądu Rejonowego w Grudziądzu na 1 rok i 3 miesiące więzienia w zawieszeniu na 3 lata; zwolniona z pracy. 16 grudnia 1983 ponownie aresztowana za próbę wmurowania (z Kazimierzem Świtoniem i Ewą Tomaszewską) tablicy upamiętniającej pacyfikację KWK Wujek, osadzona w ZK w Lublińcu, zwolniona w kwietniu 1984 ze względu na stan zdrowia; 18 lutego 1985 - 31 sierpnia 1986 inicjatorka i uczestniczka głódówki rotacyjnej w kościele Narodzenia NMP w Krakowie-Bieżanowie. Od 1988 organizatorka sympozjów „W trosce o Dom Ojczysty”.

W 1989 przeciwniczka obrad Okrągłego Stołu. W 1989 współzałożycielka Fundacji Promocji Sztuki Sakralnej. 1989-1997 współpracowniczką pisma „Poza Układem”. Od 1991 na emeryturze.

W 2000 odmówiła przyjęcia tytułu Honorowego Obywatela Gdańska. Odznaczona Medalem Wolności przyznawanym przez amerykańską Fundację Ofiar Komunizmu (2005), Orderem Orła Białego (2006), Krzyżem Wolności i Solidarności (2018, pośmiertnie).

Dowiedz się więcej:

- [Anna Walentynowicz \(1929-2010\) – Patroni naszych ulic](#)
- [Sławomir Cenckiewicz, Adam Chmielecki, *Anna Walentynowicz 1929-2010*](#)
- [Sławomir Cenckiewicz „Nie oddałam tego walkowerem...”. O Annie Walentynowicz \(1929-2010\)](#)
- [Arkadiusz Kazański „Sierpień '80 w Gdańsku”](#)
- [Dodatek historyczny do „Gazety Polskiej Codziennie” \(12-15.08.2022\) w rocznicę urodzin Anny Walentynowicz](#)
- [Wykład Anny Walentynowicz, *Uczciwość - pierwszy warunek niepodległości. Anna Walentynowicz w USA o „Solidarności”, wyborach 1989... 16 czerwca 1989 r., USA*](#)
[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

Gdańsk

Gdańsk

NSZZ Solidarność

Upamiętnienie